

ΑΡΧΑΙΑ ΘΗΡΑ ANCIENT THERA

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ / SANTORINI

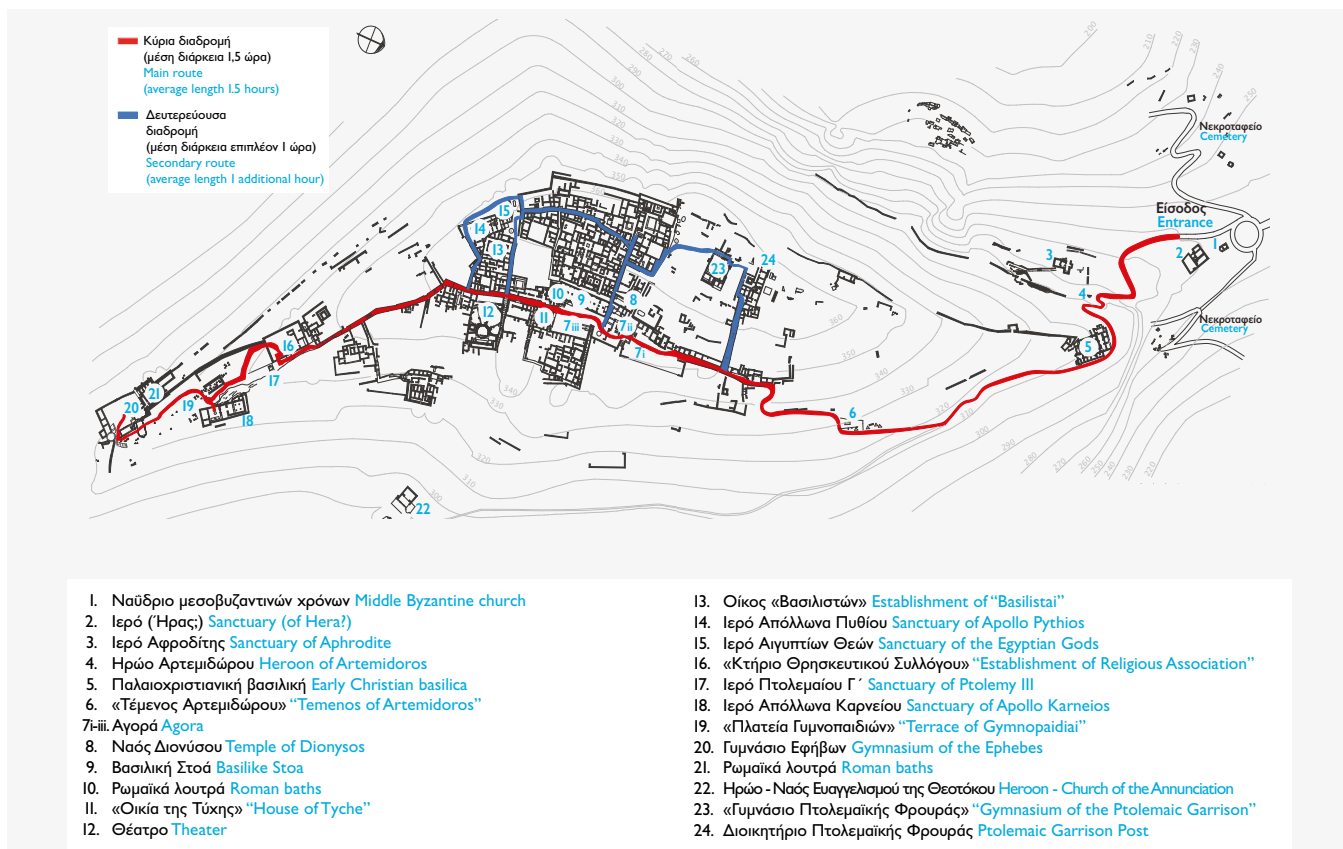

Μετά την ηφαιστειακή έκρηξη του 17ου αι. π.Χ. που κατακερμάτισε τη Θήρα και έθαψε την προϊστορική πόλη στο Ακρωτήρι κάτω από παχιές αποθέσεις ηφαιστειακών υλικών, το νησί μένει έρημο για αιώνες. Οι αρχαιολογικές μαρτυρίες δείχνουν ότι επανακατοικείται στα τέλη της προϊστορικής εποχής για κάποιο διάστημα, συστηματικά όμως και χωρίς διακοπή κατοικείται από τον 8ο αι. π.Χ., στους ιστορικούς πια χρόνους, όταν εγκαθίστανται Δωριείς άποικοι από τη Σπάρτη με αρχηγό τον Θήρα, στον οποίο οφείλει και το όνομά του. Το νησί, στο οποίο αναπτύσσονται αρκετοί οικισμοί σε διάφορες θέσεις, αποτελεί μια αυτόνομη κρατική οντότητα, την πόλη-κράτος της Θήρας, με αστικό κέντρο, κέντρο διοικητικό και θρησκευτικό σε όλη την αρχαιότητα, την ομώνυμη του οικιστή Θήρα πόλη.

Οι άποικοι ιδρύουν την πόλη στον λόφο (Μέσα Βουνό) του προηφαιστειακού πυρήνα γης του νησιού, που δεσπόζει στη νοτιοανατολική ακτή του ανάμεσα σε πεδιάδες ηφαιστειακής τέφρας, σε θέση στρατηγική, με

After the 17th c. BC volcanic eruption that shattered Thera, burying the prehistoric city at Akrotiri beneath thick layers of volcanic deposits, the island remained deserted for centuries. Archaeological evidence shows that it was resettled at the end of the prehistoric era for some time. However, it was systematically and continuously inhabited only from the 8th c. BC, in the historical era, when Dorian colonists from Sparta settled there under the leadership of Theras, to whom it owes its name. The island, on which a fair number of settlements developed at various sites, comprised an autonomous entity with an urban core (the city-state of Thera, named after its founder) that served as both administrative and religious center.

The colonists founded the city on the hill (Mesa Vouno) of the pre-volcanic core of land on the island overlooking the southeastern coast and lying between plains of volcanic ash. The location was a strategic one, controlling the southeastern Aegean; it was naturally fortified, and near cultivable land

έλεγχου του νοτιοανατολικού Αιγαίου, από τη φύση της οχυρή, κοντά σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις και ευλόμενες ακτές. Λιθόστρωτοι δρόμοι στις πλαγίες του αυχένα ανάμεσα στον λόφο και τον ορεινό όγκο στα ΒΔ. (Προφήτης Ηλίας) συνδέουν την πόλη με τον κάμπο και τις ακτές, όπου ιδρύονται τα επίγειά της, Οία (Καμάρι) και Ελευσίς (Περίσσα). Έξω από την πόλη, στις πλαγίες των ορεινών σχηματισμών, απλώνονται τα νεκροταφεία της.

Η πόλη εκτείνεται στην επιμήκη ράχη του λόφου, με κύριο άξονα μια οδό που τη διατρέχει κατά το μήκος της. Στα απόκρημνα, στενά ή εκτεθειμένα στους ανέμους άκρα της φιλοξενούνται τόποι λατρείας, ενώ στο σχετικά απάνεμο και ευρύτερο κεντρικό τμήμα της αναπτύσσεται η κατοικημένη περιοχή. Μέσα στα περιορισμένα από τη μορφολογία του εδάφους όριά της, η πόλη διατηρεί την αρχική της δομή και παραμένει μικρών σχετικά διαστάσεων σε όλη τη διάρκεια του βίου της.

Υπαιθρια ιερά, νοοί, ηρώα, δημόσια κτήρια, θέατρο, αγορά, καταστήματα, συνοικίες με κατοικίες και ένα άρτιο οδικό δίκτυο με αποχετευτικό σύστημα συνθέτουν την εικόνα της πόλης που έφεραν στο φως οι ανασκαφές, μάρτυρα της μορφής που είχε πια λάβει τον 2ο αι. μ.Χ., στην ύστερη φάση του βίου της.

Για τη μορφή της στους αρχαϊκούς-κλασικούς (7ος-4ος αι. π.Χ.) χρόνους λίγα είναι γνωστά, καθώς η συνεχής κατοίκηση δεν επέτρεψε να διασωθούν αρκετά μέρη του οικοδομικά κατάλοιπα. Η Αγορά, μια διαπλάτυνση της κύριας οδού στο μέσον της πόλης, τόπος λατρείας και συγκέντρωσης, ήταν περιορισμένη στο νοτιότερο από τα πλατώματα που αποτελούν την τελική μορφή της, και τα σπίτια, χτισμένα πιθανώς πάνω σε μικρά άνδρα, φαίνεται ότι καταλάμβαναν μόνο την απένεμη περιοχή γύρω της. Μακριά, στο νότιο-νοτιοανατολικό άκρο της ράχης, ιδρύεται το κύριο κέντρο λατρείας των Θηραίων, με εξέχουσα λατρεία αυτή του Απόλλωνα Καρνείου. Εκεί βρίσκεται και ο χώρος εκπαίδευσης των εφήβων.

Στην ελληνιστική εποχή η πόλη παίρνει νέα μορφή και παράλληλα επεκτείνεται σημαντικά. Η έντονη οικοδομική δραστηριότητα που αναπτύσσεται αντανάκλα την ακμή της Θήρας από τις αρχές του 3ου αι. π.Χ. μέχρι το 145 π.Χ., όταν βρίσκεται αρχικά στη σφαίρα επιρροής και αργότερα αποτελεί κτήση και ναυτική βάση των Πτολεμαίων, μοναρχών του ελληνιστικού βασιλείου της Αιγύπτου. Η Αγορά επεκτείνεται, τιτίζονται μεγαλοπρεπή δημόσια κτήρια, οι τόποι λατρείας πληθαίνουν και ιδρύονται ιερά προς τιμήν ξένων θεοτήτων και των Πτολεμαίων βασιλέων, οι λατρείες των οποίων εισάγονται την περίοδο αυτή. Την εποχή αυτή, άλλωστε, φαίνεται ότι διαμορφώνονται οι μεγάλες νησίδες και κατασκευάζονται τα άνδρα που καθορίζουν την εικόνα της πόλης. Πάνω στα νέα, μεγαλύτερα αυτά άνδρα τιτίζονται ευρύχωρα σπίτια με περιστύλιο. Η κατοικημένη περιοχή απλώνεται πλέον και σε εκτεθειμένα στους ανέμους μέρη της ράχης.

Στους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους (1ο-2ο αι. μ.Χ.) η Αγορά επεκτείνεται πάλι, κατασκευάζονται δημόσια λουτρά και γίνονται εκτεταμένες επισκευές-μετατροπές σε δημόσια και ιδιωτικά κτήρια.

Από τον 3ο αι. μ.Χ. η πόλη παρακμάζει, κατοικείται πάντως και μετά το τέλος της αρχαιότητας, στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (4ος-6ος αι. μ.Χ.). Τον 8ο αι. μ.Χ. προσφέρει καταφύγιο από τις αραβικές επιδρομές στους κατοίκους των επιπεδίων που τιτίζουν πρόχειρα καταλύματα ανάμεσα στα μισοερείπωμένα πια κτήρια της. Λίγο αργότερα παύει να κατοικείται οριστικά.

Η Αρχαία Θήρα αποκαλύφθηκε με τις ανασκαφές ευρείας κλίμακας του Γερμανού Hiller von Gaertringen (1896-1902). Ευρήματα των ανασκαφών εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο στα Φηρά.

and coasts with good harbors. Paved roads on the slopes of the pass between the hill and the mountain massif to the northwest (Profitis Ilias) connected the city with the fields and the coast where its harbors, Oia (Kamari) and Eleusis (Perissa), were founded. Its cemeteries were spread over the mountainous slopes outside the city.

The city extended along the long, narrow ridge of the hill, with main axis a road that traversed it lengthwise. Its steep, narrow, or exposed edges hosted cult sites, while the inhabited area developed in its relatively sheltered and wider, central section. Within its boundaries, which were limited by the terrain, the city preserved its original structure, and remained relatively small throughout its life.

Open-air sanctuaries, temples, heroa, public buildings, a theater, an agora, shops, neighborhoods with residences, and a well-developed road network complete with drainage system made up the picture of the city that excavations brought to light, witness to the form it had assumed in the 2nd c. AD during the later phase of its existence.

Little is known about the form of the city during the Archaic and Classical periods (7th-4th c. BC), since continuous habitation did not allow the preservation of sufficient early building remains. The Agora, a place for worship and assembly formed by a widening of the main road in the middle of the city, occupied only the southernmost of the platforms that comprised its later form. Houses, probably built on small terraces, apparently occupied the protected area around it. Far from here, at the south-southeast edge of the ridge, the Therans' main cult center was built, with the worship of Apollo Karneios being most prominent. This is where the training ground for the city's ephebes was located.

During the Hellenistic age, the city acquired a new shape and at the same time was significantly expanded. The intense building activity reflects Thera's apogee, from the early 3rd c. to 145 BC, during which time it was initially under the sphere of influence before being acquired and serving as a naval base for the Ptolemies, the monarchs of the Hellenistic kingdom of Egypt. The Agora was expanded, imposing public buildings were constructed, cult places multiplied, and sanctuaries were founded in honor of foreign deities and the Egyptian kings, whose worship was introduced in this period. It was at this time, moreover, that the city's large medians and the terraces that defined its image were constructed. Atop these new and larger terraces, spacious peristyle houses were built. The residential area now spread to parts of the ridge exposed to the wind.

During the Roman imperial period (1st-2nd c. AD), the Agora was again expanded, as public baths were built and extensive repairs-alterations were carried out on both public and private buildings.

From the 3rd c. AD the city began to go into decline, though it was inhabited even after the end of antiquity, during the Early Christian period (4th-6th c. AD). In the 8th c. AD it offered a refuge from Arab incursions to the harbors' inhabitants, who built makeshift accommodations among its buildings, which by that time lay in a semi-ruinous state. Not long afterward, it finally ceased to be inhabited.

Ancient Thera was uncovered during the large-scale excavations of the German Hiller von Gaertringen (1896-1902). Excavation finds are exhibited in the Archaeological Museum of Fira.

ΑΡΧΑΙΑ ΘΗΡΑ ANCIENT THERA

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ / SANTORINI

i T: 22860 23217

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΜΑΡΙΑ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ

TEXT: MAYA EFSTATHIOU
TRANSLATION: D. BROWN - KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT
LAYOUT: EYI ELEUTHERIADI

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC**
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Hellenic Organization of Cultural Resources
Development (HOCRED)
www.tap.gr